

Vad är SFWF?

Den 28/3-98 var SFWF tillsammans med Waldorfskolefederationen, Huvudmannaförbundet och Medarbetarförbundet inbjudna att på Antroposofiska Sällskapetets årsmöte vara och en under fem minuter presentera verksamheterna. SFWFs styrelse hade bätt Laila Pietsch, ansvarig för Föräldraakademin, att presentera SFWF. Detta är hennes anförande:

SFWF, som betyder Sveriges Fristående Waldorfskolors Föräldraförening, bildades vid ett möte den 11/9 1993 i Stockholm. En kallelse hade gått ut till alla waldorfskolor i Sverige med en fråga om man ville vara med och bilda en svensk waldorfföräldraförening. En förutsättning för föreningen var, att delegaterna i SFWF skulle vara valda av sin skolas föräldraorganisation. Idag är drygt 30 waldorfskolors föräldrar representerade i SFWF.

SFWF har tre huvuduppgifter:

1. Att representera föräldrarna i skolornas kontakter med myndigheter, politiker och offentlighet.
2. Att verka för att föräldrar möts och bearbetar frågor på lokal- riks- och internationell nivå.
3. Att utbilda föräldrar i den människobild som utgör grunden för waldorfpedagogiken. Under tre år har SFWF anordnat temakonferenser om empati, människans tolv sinnen, den fria, skapande människan, broderskap och den pedagogiska lagen. SFWF har också gett ut ett häfte med två föredrag av Michaela Glöckler om föräldrar och lärares gemensamma skolningsväg.

SFWF möts tre till fyra gånger om året i en riksstämman på någon av waldorfskolorna i landet. För det mesta äger dessa möten rum samtidigt med Waldorfskolefederationen, och vi har en gemensam timme under dessa möten. Det råder en öppen, lyhörd stämning i SFWF. Vi tar del av varandras frågeställningar och bearbetar våra erfarenheter. Vi löser inte varandras problem, men försöker inspirera till egenaktivitet. Vi arbetar i utskott med aktuella frågor; SFWF är till exempel remissinstans i flera statliga skolutredningar. Vi har bland annat ett 6-årsutskott, ett kvalitetssäkringsutskott, ett europautskott, ett lärarutbildningsutskott. Vi har sedan starten önskat att samarbetsfrågor, konflikthantering och föräldrakontakt skall ingå i lärarutbildningen och vi erbjuder lärarseminarierna att få ta del av våra kunskaper.

Jag vill nu försöka ge er en bild av SFWF ur en annan synvinkel genom att läsa upp två citat som funnits med från föreningens begynnelse och som kan ses som vårt motto:

Hur kan vi vårda våra sociala drifter så, att intresset från människa till människa verkligen uppstår i oss och ständigt förs vidare, och inte lämnar oss någon ro om det inte utvecklas vidare? Denna förmåga att inom sig frambringa en bild av den andra

människan, fri från sympati och antipati, är en egenskap som avtar för varje vecka. Hur kan vi göra oss själva till socialt verksamma väsen i just den tidsålder då de antisociala drifterna träder fram i all kraft?

Rudolf Steiner: "Sociala och antisociala drifter i människan", den 12/12 1918 i Bern.

Jag tror att den frihet som vi tar för given, som inte kräver en moralisk ansträngning av någon, gör det omöjligt för människan att använda de goda sidorna av denna frihet till att förändra sina liv till det bättre. Friheten måste ständigt erövrats genom moralisk ansträngning. I förhållandet till yttervärlden är människan ofri, därför att hon inte är ensam, men i inre mening är varje människa fri från begynnelsen, bara hon kan fatta mod och vara beslutsam nog att använda denna frihet med insikt om att hennes i n r e erfarenhet har en s o c i a l betydelse.

Andrej Tarkovskij i boken "Konstnärens ansvar" 1985

Vilka erfarenheter och frågeställningar kan man nu ställa fram som typiska under föreningens 4½-åriga existens?

- * **Organisationsformerna i waldorfskolan.** Vi saknar tydlighet och öppenhet. Det är oerhört svårt att se, *vem* som gör *vad* och *var* detta sker. Lärare önskar att föräldrar skall ha förtroende för skolan, men vill helst inte höra våra frågor, och långt mindre bearbeta dem tillsammans med oss. Till organisationsformerna hör även begreppet jäv; dvs. omständigheter som gör att en person kan antas brista i objektivitet vid beslut. Medvetandegör man vilka och hur många stolar man sitter på och vad det kan få för konsekvenser för beslutsfattandet?
- * **Hur hanteras de vanligen förekommande svårigheterna att undervisa i klasserna 5-6-7-8? Är det givet att klassläraren ensam skall bära en klass i 8 år?** Arbetar man på skolorna med frågan om hur en ungdomspedagogik för nutidens barn, vilka kräver ett direkt, individuellt möte med läraren, skulle kunna se ut? Varför verkar många klasslärare stå alltför ensamma?
- * **Högstadiundervisningens kvalitet?** I dag hör både elever och föräldrar lärare tala mycket om betyg - och detta i en betygsfri skolform !?
- * **Var finns ett forum för debatt i waldorfskolan? Var kan frågorna ställas, öppet och i akt och mening att bearbeta dem?** SFWF vill vara ett sådant forum, men vi väntar fortfarande på intresset och den öppna, förutsättningslösa dialogen från lärarnas sida.
- * **Kvalitet och utvärdering: Hur skulle ett kvalitetsarbete i waldorfskolan se ut?** Vi har kommit i kontakt med många olika föräldrar i Sveriges waldorfskolor som har valt denna skolform, även om de själva inte alls är antroposofier, därför att de hyser en tillit till waldorfpedagogikens ideal och mål. Man förutsätter att lärarna har motiv för sitt yrkesval som står i samklang med målsättningen. Detta får till följd att föräldrarna tror att det de möter i waldorfskolan är ett uttryck för dessa höga ideal. I förtroende lämnar vi därför våra barn i lärarnas vård under viktiga år av barnets liv, därför att också vi tror på dessa ideal. Vi förväntar oss att de hålls levande inte bara i klassrummet utan också i umgänget mellan de vuxna på skolan. Och där blir vi ibland besvikna! Hur mycket av rädsla, dogmatisk förkunnelse, kritiklust och brist på respekt ser vi inte i skolans värld? Av lika stor betydelse som ämnen och kunskapsinläring, är det sociala liv som genomsyrar skolan.

Den mest smärtsamma tanken; hur påverkas barnen av att de vuxna inte ser varandra, respekterar och intresserar sig för varandra, vågar föräldrarna knappt ens tänka, än mindre uttala. Och ändå är vi säkra på att även lärarna bär på denna undran. Just på grund av detta behöver skolorna från tid till annan bearbeta sin målsättning genom att utveckla medarbetarnas förhållande till waldorfskolornas höga ideal. Detta innebär också att skolorna måste ställa krav på medarbetarna, eftersom ingen waldorfskola egentligen kan existera utan var och ens vilja att gå en skolningsväg. Att säga ”vi har ju ändå gemensamma mål, vi strävar ju åt samma håll” håller inte längre! Hur vet vi det om vi inte tillsammans definierar målen? Vad är antroposofi? Vad är waldorfpedagogik - egentligen? Just för Dig och mig?

Vi vuxna kan välja om vår påverkan skall bli på gott eller ont, till hälsa eller sjukdom senare i livet. Detta sägs inte som pessimistiska förebräelser, utan som en maning till att omsätta de kunskaper vi har till handling: Att ha mod att våga växa utöver sig själv. Att se fel som möjligheter. Att respektera varandra.

Häftet med två föredrag av dr Michaela Glöckler, som nu läses och studeras i waldorfskolorna i Sverige, slutar på följande sätt:

Det lyckligt genomförda självförverkligandet är det mest smittsamma som finns för människans omgivning. Därför måste skolorna idag vara platser där man kan uppleva att hälsan smittar av sig!

Michaela Glöckler: ”En gemensam skolningsväg för föräldrar och lärare. Viljefostran som källa till moral”

Antroposofi är inte liktydigt med hemliga kunskaper - tvärtom! Det behövs spridas hur mycket praktisk människokunskap som helst till de människor som finns i och runt waldorfskolorna. Längtan efter svar på frågorna om människans utveckling och sanna natur finns latent alldeles under det medvetnas yta hos många människor idag. Men för att klara detta krävs levande kunskap, kunskap som är en realitet för den som talar!

Så här säger Heinz Zimmermann, som leder det pedagogiska arbetet vid den Antroposofiska Högskolan vid Goetheanum, Schweiz:

Vilka arbetsformer skall råda i en skolform, vars grundval är att på ett medvetet och modernt sätt söka och vårda förhållandet till en gudomlig andlig värld? Waldorfskolan har en pionjäruppgift som självförvaltande enhet i kulturlivet. När vi inser den forskaruppgift som detta innebär, överser vi kanhända lättare med de ofullkomligheter som visar sig i samarbetet och självförvaltningen och vi förmår kanske se alla kriser och svackor som stimulerande utmaningar.

Heinz Zimmermann: ”Vilka är förutsättningar för ett ansvarsfullt arbete i det fria kulturlivet?”

Jag vill sluta med att ställa följande fråga till er: Skall vi idag vörda och respektera waldorfskolorna för deras tradition och ärorika historia, eller skall vi som moderna människor hysa aktning för dem på grund av det sätt som man där tar itu med sina problem och konflikter?

Tack för er uppmärksamhet!